

İnsanı yaşadan ürəkdir. Əgər ürək öz fəaliyyətini dayandırsa, insan ölmüş sayılır. Bəlkə də dünyada ən gözəl nemət elə ürəkdir. Ancaq biz adətən, dəyərli orqan kimi gözü götürürük. Dünyada ən dəyərli nemət gözdür. Bəli, insana Allah tərəfindən bəxş edilən hər bir orqanın, hər bədən üzvünün öz yeri, öz dəyəri var. Ancaq mənə elə gəlir ki, ürəyin dəyəri digərlərindən üstündür.

İnsanın gözü kor, qulağı kar olsa, aqlını, qolunu, ayağını itirsə, yenə də yaşaya bilər. Ancaq insan ürəyini itirsə, yaşaya bilməz. Ürəyi dayansa, həyatı, yaşamağı dayacanaq. Deməli, ən dəyərli nemət ürəkdir. Ürəkdən xəstə olanlar yarımcağırlar. Daima pəhriz saxlamaq, özünü qorumaq məcburiyyətindədirlər. Həyəcan, əsəb, nigarançılıq kimi hallar ürəyə ziyandır və ürək xəstəliklərinin artmasına səbəb olur. Ona görə də ürəkdən muğayat olmaq labüddür.

Bu yanaşma maddi nöqteyi-nəzərindən idi. Bir də ürəyin mənəvi cəhəti var. Biz ürəyi maddi xəstəliklərdən qoruduğumuz kimi, mənəvi xəstəliklərdən də qorunalıyıq. Hətta mən deyərdim ki, ürəyin mənəvi xəstəliyi maddi xəstəlikdən daha təhlükəlidir. Çünki yer üzündə bütün haqsızlıqların, günahların meydana gəlməsi ürəklərin mənəvi cəhətdən xəstə olmasından qaynaqlanır. Mənəvi cəhətdən qəlbin (bundan sonra ürək yerinə “qəlb” ifadəsini işlədərik) “xəstə”liyinə mərəz deyilir. Biz Qurani-Kərimdə və Peyğəmbərimizin hədisi-şəriflərində də “qəlb” ifadəsinə çox rast gəlirik. Allah-Təala Qurani-Kərimdə inanmayanların qəblərində mərəzin olduğunu və Allahın da onların mərəzini artırdığını bildirir: “ **Onların ürəyində mərəz (nifaq və həsəd mərəzi) var. Allah onların (şirk, kin və nifaq) mərəzini daha da artırır. Yalan dedikləri üçün onlar şiddətli bir zəba düçar olacaqlar!** ” (Bəqərə, 10).

Mərəz sözü xəstəlik, naxoşluq, azar mənasındadır. Qəlbin mərəzlərini bu cür sıralamaq olar: şəkk-şübhə, şirk, küfr, qəflət, cəhalət, şəhvət, hərislik, ehtiras, nifaq, təkəbbür, həsəd, paxıllıq, kin-küdurət, nankorluq, inadkarlıq və s.

Qəlb xəstəliklərinin başında gələn sərtlik, qabalıq, kobudluqdur. Xalqımızın dediyi kimi, “daş ürəkli” olmaq da bu sərtlikdən irəli gəlir. Ancaq çox maraqlıdır ki, Quranda qəribə bənzətmə edilmişdir. Allah-Təala qəlbi daşla müqayisə etmiş və qəblərin daş kimi və daha da qatı olduğunu vurğulamışdır. Bundan əlavə, daşların içərisindən çayların fışkırdığını da misal gətirmişdir. “Bəqərə” surəsinin 74-cü ayəsində belə buyrulur: “ **Bundan (bu hvalatdan) sonra qəlbiniz yenidən sərtlikləşərək daş kimi, bəlkə, daha da qatı oldu. Hər qısqıntı, bəzi daşların içərisində çaylar axar, bəzi yarılib içində su fışqırır və bəzi zisi də Allahın qorxusundan (uca yerlərdə, dağda) yuvarlanıb düşər. Allah sizin etdiklərinizdən, qəlbtən,**

qafil deyildir!

” Bu ayədən belə başa düşülür ki, qəlb sərtləşərsə, daşdan da sərt olur. Yeni qəlbə heç nə təsir etmər.

Digər qəlb mərzələrindən ən təhlükəlisi də təkəbbürdür. Özünübəyənmə, lovğalıq da qəlbi qatılaşıdır, mərhəmət, rıqqət və digər ülvi duyğuların qəlbə girməsinə mane olur. Qəlbində təkəbbür olan kəs heç bir zaman digərlərinə mərhəmət etmər, sadəcə özünü düşünər, insanlara xor baxar. Məzlumun ahı, yoxsulun qəmgin baxışı, yetimlərin möhtac əlləri onun qəlbini rıqqətə gətirmər. Çünki bu cür insanların qəlbi Allah-Təalanın Quranda vurğuladığı əvəzolunmaz təşbihində deyildiyi kimi, daşa dönmüşdür. Daha da sərtləşmişdir.